

*Гайдуцький І.**

РЕГУЛЮВАННЯ ІМПОРТУ КАПІТАЛУ В КРАЇНАХ СНД

В країнах світу в т.ч. в країнах СНД накопичено значний досвід стимулювання притоку іноземного капіталу. В останні 10 років обсяги імпорту капіталу в країни що розвиваються і в країни СНД швидко зростали.

Цим питанням присвячено багато досліджень і публікацій. Однак походження, структура, спрямування, стабільність, насиченість іноземного капіталу в національній економіці далеко не оптимальна. Незбалансованість в їх параметрах характерних імпорту капіталу призвела до серйозних економічних, екологічних і соціальних ризиків і навіть до фінансових і банківських криз. Ці проблеми поки що мало досліджені, але їх актуальність зростає [1].

Внаслідок цього виникло стимулювання в окремих країнах, що розвиваються, в т.ч. в країнах СНД, посилюються процеси обмеження імпорту капіталу. В цьому плані сегмент досліджень ще дуже низький.

Водночас досвід багатьох країн показує, що обидві крайності, як стимулювання, так і обмеження в односторонньому плані це не конструктивний підхід. Потрібен збалансований підхід до оптимізації процесу та обсягів імпорту капіталу. Таке збалансування і оптимізація обсягів можливі на основі ефективного регулювання державного імпорту капіталу [3]. Ця проблема особливо актуальна в країнах СНД. З цієї проблеми досліджень та публікацій ще дуже мало. Особливо в частині реалізації адекватної, виваженої і ефективною регуляторної політики держави у цій сфері.

Звичайно, на сучасному етапі розвитку світової економічної системи саме транснаціональні корпорації (ТНК) стали однією з визначальних рушійних сил науково-технічного прогресу та економічного зростання, саме вони основною мірою стимулюють потоки капіталу в країни. По суті, ТНК на сьогодні представляють окремий сектор світової економіки зі своїми характерними рисами, сферами діяльності, макроекономічними показниками. Однак в такому аспекті, як цілісний сектор світової економіки ТНК та основні експортери капіталу, діяльність яких потрібно регулювати, досліджені ще дуже мало. Переважна більшість публікацій стосується ТНК як окремих суб'єктів економіки.

Тому заслуговує на увагу дослідження організаційних форм, принципів та механізмів діяльності ТНК, функціонування ТНК як окремого і специфічного суб'єкту світової економіки, що дозволить виробити концепції регулювання їх взаємовідносин з національними економіками країн.

Протягом 2005-2007 років країни СНД мали високі темпи приросту прямих іноземних інвестицій – одні з найвищих в світі. Невипадково ці країни мали найвищі темпи приросту ВВП (табл. 1). Зростання обсягів інвестицій обумовлює зростання ВВП та конкурентоспроможність продукції. Тому ТНК володіють реальними важелями впливу на економіку країн СНД [2].

* здобувач кафедри світового господарства та міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Шнирков О.І.

Таблиця 1. Динаміка приросту прямих іноземних інвестицій та ВВП

Країна	Приріст інвестицій, разів			Приріст ВВП, %		
	6-май	7-июн	7-май	2005	2006	2007
Азербайджан	1,6	2	3,2	26,4	34,5	25
Вірменія	1,8	1,9	2,8	14	13,4	13,8
Білорусь	1,2	5	5,8	9,4	9,9	8,2
Грузія	2,3	1,6	3,7	9,6	8,6	12,7
Казахстан	3,2	1,7	5,2	9,7	10,6	9,7
Киргистан	4,2	1,1	4,8	-0,2	2,7	8,2
Молдова	1,2	1,9	2,3	7,5	4,6	3,2
Росія	2,5	1,6	4,1	6,4	6,7	8,1
Таджикистан	6,3	1,2	7,4	6,7	7	7,8
Туркменістан	1,7	1,1	1,9	9,6	9,1	9,3
Узбекистан	2,2	1,3	3	7	7,3	9,8
Україна	0,7	1,8	1,3	2,7	7,1	7,3

Розраховано за даними: [4; 5; 6; 7]

Для України, що перебуває на початкових етапах інтеграції у світову економічну систему, дослідження стратегій та механізмів діяльності ТНК, як основних експортерів капіталу, є вкрай важливим ще й тому, що їх експансія на вітчизняний ринок поки що є одним із найсуттєвіших наслідків інтеграційних процесів. ТНК в Україні ще не набули своєї повної потужності, а тому Українська держава ще може реально впливати на їх діяльність на своїй території, це потребує формування зваженої державної політики щодо регулювання діяльності ТНК та імпорту капіталу.

Література

1. Грищенко А.А. Транснаціональний фактор у економічному зростанні транзитивних країн. Монографія К.: Видавництво імені М.П. Драгоманова, 2006 – 314 с.
2. Сорока О.М. ТНК і держави: суперництво та співробітництво. Держава і право №33. с. 602-612.
3. Шимаи М. Роль и влияние транснациональных корпораций в глобальных сдвигах в конце XX века // Проблемы теории и практики управления, 1999, №3.
4. Межгосударственный статистический комитет СНГ.
5. Heritage Foundation Index of Economic Freedom 2008.
6. World Development Indicators. W.:WB 2005.
7. World Investment Report 2008: Transnational Corporations and the Infrastructure Challenge, UNCTAD.